

Sygn. akt IV U 121/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2014 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Dorota Załęska

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Wawrzyniak

po rozpoznaniu na rozprawie

w dniu 4 listopada 2014 roku w Sieradzu

odwołania (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. i K. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

z dnia 8 stycznia 2014 r. Nr (...)

w sprawie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. i K. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

oddala oba odwołania.

Sygn. akt IV U 121/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 08.01.2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalno – rentowe, chorobowe, wypadkowe K. W. podlegającej ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. w S. wynosi za wrzesień 2013r. – 3713zł., na ubezpieczenie zdrowotne – 3203,94zł., za październik 2013r. na ubezpieczenia emerytalno – rentowe, chorobowe – 371,31 zł., zdrowotne – 320,40zł.

W odwołania od powyższej decyzji złożyły K. W. oraz płatnik składek (...) Sp. z o.o. w S., reprezentowany przez prezesa Zarządu A. Z.. Odwołujące wnosili o zmianę zaskarżonej decyzji i uznanie za podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wynagrodzenia w wysokości 7.500zł., wynikającego z umowy o pracę.

W odpowiedzi organ rentowy kwestionując postanowienia umowy o pracę w części dotyczącej wynagrodzenia za pracę wnosili o oddalenie odwołań.

Sąd Okręgowy ustalił :

K. W., ur. (...), córka A. i L. Z., posiada wykształcenie średnie - ukończyła liceum o profilu ekonomiczno – administracyjnym w 2010r.

W okresie od 27.09.2012 – 31.08.2013, była zatrudniona w (...)z.s w S. jako pracownik administracyjno – biurowy, za wynagrodzeniem miesięcznym 1.900zł.

Umową z 12.08.2005r. A. Z. i M. Ś. zawarły umowę spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...) z. s w S.. Funkcję prezesem Zarządu pełniła A. Z.. Przedmiotem działalności spółki jest m.in. sprzedaż nawozów i innych artykułów do produkcji rolnej na terenie kraju. Do 1.09.2013r. w spółce nie było zatrudnionych pracowników.

Na podstawie umowy o pracę z 30.08.2013r., działająca w imieniu spółki prezes Zarządu A. Z., zatrudniła od 1.09.2013r. w Spółce z.o.o. (...) na stanowisko dyrektora, na czas nieokreślony, w pełnym wymiarze czasu pracy córkę K. W.. W chwili zawierania umowy o pracę, K. W. była w ciąży. A. Z. zaproponowała córce wynagrodzenie 7.500zł. miesięcznie, jako adekwatne do kwalifikacji wnioskodawczyni oraz uwzględniając, że w pracy córka będzie korzystała z prywatnego samochodu. W Spółce nie prowadzono ewidencji przejazdów, zużycia paliwa. Od 01.09.2013r., K. W. została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, z podstawą wymiaru składek w wysokości 7.500zł.

Zgodnie z pisemnym zakresem obowiązków na stanowisku dyrektora spółki K. do K. W. należało w szczególności: zarządzanie i koordynowanie działalnością spółki, tworzenie, wdrażanie i realizacja planów strategicznych, analiza rynku oraz poszukiwanie nowych rynków zbytu, planowanie i wdrażanie działań handlowych i strategicznych, realizacja celów krótko i długoterminowych, reprezentowanie spółki, podpisywanie umów, nawiązywanie kontaktów z odbiorcami, dostawcami, przygotowywanie ofert dla klientów, wystawianie faktur, wprowadzanie faktur do systemu komputerowego, przyjmowanie i sprawdzanie towaru. Praca miała być świadczona w godzinach 8.00-16.00, a obecność odnotowywano na liście obecności.

W okresie zatrudnienia w Spółce(...) K. W.wykonała następujące czynności: w dniu 16.09.2013r. wystąpiła do P.H.U. (...) w B. z zapytaniem o ofertę sprzedaży produktów, a następnie zamówiła u w.w sprzedawcy zakup środków ochrony roślin, nawozy, potwierdziła odbiór towaru od w.w sprzedawcy na fakturze VAT NR (...)z datą sprzedaży 26.09.2013r. na kwotę 36.670,60zł., obejmującą 60 pozycji. Następnie tego samego dnia odsprzedała Firmie (...) z.s. w S., prowadzonej przez ojca L. Z. towar z poz. 1-30 z faktury VAT NR (...), wystawiając fakturę sprzedaży VAT nr (...) na kwotę 49.586,82zł. Nadto K. W. jako osoba upoważniona, potwierdziła odbiór faktury VAT nr (...) od firmy (...) z. s. w W., stanowiącej obciążenie z tytułu prowadzenia ksiąg Spółki (...), wystawiła fakturę VAT (...) i (...), z tytułu wynajmu przez (...), samochodu na rzecz firmy (...) L. Z..

K. W. pracowała w Spółce (...) do 3.10.2013r., a od 04.10.2013r., stała się niezdolna do pracy. Po przejściu na zwolnienie lekarskie, jej obowiązki przejęła matka A. Z.. K. W. urodziła dziecko w dniu 27.03.2014r.

W dniu 15.01.2013r.M. D. (wcześniej Ś.), zbyła na rzecz W. Z. 46 udziałów w spółce, która następnie w tym samym dniu darowała je wnuczce K. W..

Od 15.01.2013r., współnikami Spółki są: A. Z. i córka K. W.. Od 23.04.2014r., prezesem Zarządu (...) sp. z o. o. w S. jest K. W..

Od 10.03.2014r., w Spółce zatrudniono 4 osoby wykonujące pracę w różnym wymiarze czasu pracy, za wynagrodzeniem liczoną od minimalnego, proporcjonalnie do wymiaru czasu pracy. Przykładowo wynagrodzenie pracownika za III. 2014r. wyniosło 1280zł. brutto, wynagrodzenie J. B. za VI. 2014r. wyniosło po 1237,20zł. brutto. Obecnie w spółce są zatrudnieni: 3 przedstawiciele handlowi, 2 pracowników biurowych, zakupiono samochody, sprzęt komputerowy.

Zysk netto spółki według stanu na 31.12.2012r. wynosił 13.856,66zł., a na 31.12.2013r., 71.224,07zł. Na 30.06.2014r., zysk netto wynosił 67.588,28zł. **(zeznania świadka A. Z. zawarte na nagraniu CD – 00:20:20 – 00:30:22 k. 16, odpis z KRS k. 35 – 37, bilanse, rachunki zysków i strat k. 19 – 27, dane dot. wynagrodzenia pracowników k. 28/akta sprawy; protokół przesłuchania A. Z. k. 169 – 171, protokół przesłuchania U. K. k. 173, druki ZUS ZPA, ZUS ZUA, ZUS DRA, ZUS RCA, ZUS RSA k. 17 – 29, wypisy z KRS k. 31 – 35, uwierzytelnione kserokopie: zaświadczenia o dokonaniu wpisu k. 55, postanowienia z 27.03.2013r. k. 57 – 59, umowy darowizny k. 61 – 63, umowy o pracę k. 73-75, zaświadczenia**

lekarskiego k. 77, aktu notarialnego k. 45 – 53, świadectwa pracy k. 83 – 87, świadectwa ukończenia liceum k. 89, świadectwa dojrzałości k. 91, zakresu obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności k. 93 – 95, list obecności k. 111 – 113, list płac za wrzesień 2013r., październik 2013r. k. 115, 121, wynagrodzeń za wrzesień, październik 2013r. k. 117, 123, faktur VAT k. 129 – 151, ofert cenowych, zapytanie o oferty k. 155 – 161./akta ZUS).

W dniach 2, 4, 5 grudnia 2013r., organ rentowy przeprowadził u płatnika składek kontrolę w zakresie prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenie społeczne oraz innych składek, do których pobierania zobowiązany jest Zakład oraz zgłaszanie do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. Kontrolą objęto okres od 09.2013 – 10.2013 (**wniosek o przeprowadzenie kontroli, protokół kontroli/akta ZUS**).

Decyzją z 08.01.2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalno – rentowe, chorobowe, wypadkowe K. W., podlegającej ubezpieczeniom jako pracownik u płatnika składek (...) Sp. z o.o. w S. wynosi za wrzesień 2013r. – 3713zł., na ubezpieczenie zdrowotne – 3203,94zł., za październik 2013r. na ubezpieczenia emerytalno – rentowe, chorobowe – 371,31 zł., zdrowotne – 320,40zł. (**decyzja k. 220/akta ZUS**).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w postępowaniu przed organem rentowym (dokumenty z akt kontroli ZUS) i w niniejszej sprawie, który nie był sporny, za wyjątkiem wysokości wynagrodzenia ustalonego dla K. W. z tytułu zatrudnienia na stanowisku dyrektora Spółki (...). Nie kwestionowano świadczenia pracy przez K. W. na podstawie zawartej umowy o pracę.

Okoliczności dotyczące powodów zatrudnieniem wnioskodawczyni w w. w spółce i wysokości ustalonego wynagrodzenia, Sąd poczynił na podstawie zeznań A. Z. – matki wnioskodawczyni i ówczesnego Prezesa Zarządu spółki.

Sąd Okręgowy zważył:

Odwołania A. Z. i K. W. są niezasadne.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 ze zm.), obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze RP są pracownikami. Za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a (art. 8 ust.1). W/w osoby na podstawie art. 11 i art. 12 ust. 1 ustawy, podlegają również obowiązkowo ubezpieczeniom chorobowemu i wypadkowemu.

W świetle art. 22 k.p. umowa o pracę stanowi dwustronną czynność prawną, w ramach której pracodawca zobowiązuje się do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem, pracownik zaś do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem. Umowa o pracę dochodzi do skutku, gdy strony złożą zgodne oświadczenie co do jej istotnych postanowień.

Status umowy o pracę ma zasadnicze znaczenie z punktu widzenia uprawnień osoby świadczącej pracę. Uprawnienia pracownicze, takie jak szczególna ochrona wynagrodzenia, płatny urlop, świadczenia ubezpieczeniowe w przypadku niezdolności do pracy i inne, przysługują bowiem z mocy przepisów prawa pracy tylko osobom zatrudnionym na podstawie umowy o pracę i nie znajdują zastosowania do osób świadczących pracę na podstawie innych umów.

W ramach art. 41 ust. 12 i 13 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137 poz. 887 ze zm.) Zakład Ubezpieczeń Społecznych może zakwestionować wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współżycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa (art. 58 k.c.).

Ocena wysokości wynagrodzenia umówionego przez strony stosunku pracy powstaje także na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych, w którym ustalanie podstawy wymiaru składki z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy oparte jest na zasadzie określonej w art. 6 ust. 1 i art. 18 ust. 1 w związku z art. 20 ust. 1 i art. 4 pkt 9, z zastrzeżeniem art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 ze zm.). Z treści tych przepisów wynika, że dla ustalenia wysokości składek znaczenie decydujące i wyłączne ma fakt wypłaty wynagrodzenia w określonej wysokości. Jednakże umowa o pracę wywołuje skutki nie tylko bezpośrednie, dotyczące wprost wzajemnych relacji między pracownikiem i pracodawcą, lecz także dalsze, pośrednie, w tym w dziedzinie ubezpieczeń społecznych. Kształtuje bowiem stosunek ubezpieczenia społecznego, określa wysokość składki, a w konsekwencji prowadzi do uzyskania odpowiednich świadczeń. Uwzględniając

doniosłość skutków z punktu widzenia pracownika (ubezpieczonego), jak i interesu publicznego, należy uznać, że ocena postanowień umownych może i powinna być dokonywana także z punktu widzenia prawa ubezpieczeń społecznych.

Alimentacyjny charakter świadczeń z ubezpieczenia społecznego i zasada solidaryzmu wymagają, żeby płaca, stanowiąca jednocześnie podstawę wymiaru składki, nie była ustalana ponad granicę płacy słusznej, sprawiedliwej i zapewniającej godziwe utrzymanie, oraz żeby rażąco nie przewyższała wkładu pracy, a w konsekwencji żeby składka nie przekładała się na świadczenie w kwocie nienależnej.

Podstawę wymiaru składki ubezpieczonego będącego pracownikiem może stanowić wyłącznie wynagrodzenie godziwe, a więc należne, właściwe, odpowiednie, rzetelne, uczciwe i sprawiedliwe, zachowujące cechy ekwiwalentności względem pracy (por. uchwałę S.N. z 27 kwietnia 2005r., II UZP 2/05).

Cel zawarcia umowy o pracę w postaci osiągnięcia świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie jest sprzeczny z ustawą, ale nie może to oznaczać akceptacji dla nagannych i nieobojętnych społecznie zachowań oraz korzystania ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych, przy zawarciu umowy o pracę na krótki okres przed zajściem zdarzenia rodzącego uprawnienie do świadczenia (np. urodzeniem dziecka) i ustaleniu wysokiego wynagrodzenia w celu uzyskania świadczeń obliczonych od tej podstawy. Taka umowa o pracę jest nieważna jako sprzeczna z zasadami współzycia społecznego. Ustalenie w umowie o pracę rażąco wysokiego wynagrodzenia za pracę może być, w konkretnych okolicznościach uznane za nieważne, jako dokonane z naruszeniem zasad współzycia społecznego, polegającym na świadomym osiąganiu nieuzasadnionych korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu (art. 58§3 k.c. w związku z art. 300 k.p.) (por. wyroki SN z 9.08.2005r., III UK 89/05, z 18.10.2005r., II UK 43/05).

Przekładając powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy, w ocenie Sądu Okręgowego zgromadzone w sprawie dowody nie dają podstaw do przyjęcia – jak wywodzą odwołujące – że wysokość wynagrodzenia K. W., wynikająca z zawartej umowy o pracę, była adekwatna do zakresu obowiązków, wykształcenia i doświadczenia zawodowego, a tym samym nie była zawyżona. Zauważenia wymaga, że K. W. w chwili zawierania umowy o pracę w Spółce (...) miała 22 lata i wykształcenie średnie, co przeczy tezie o posiadaniu kwalifikacji do objęcia stanowiska dyrektora spółki. Zbyt daleko idącym jest twierdzenie odwołujących o posiadaniu przez wnioskodawczynię doświadczenia zawodowego, wywodzone z faktu zatrudnienia przez niecały rok w firmie ojca (...) jako „zwykły” pracownik. Dla oceny przedmiotu sporu nie bez znaczenia jest także rodzaj świadczonej pracy przez K. W. i jej zakres, sprowadzający się do składania zapytania o ofertę sprzedaży towarów i zamawiania ich zakupu, podpisywania faktur.

Z punktu widzenia oceny racjonalności zatrudnienia wnioskodawczyni w Spółce (...) znamionnym jest, że przedtem spółka nie zatrudniała żadnego pracownika, a wszystkie czynności wykonywała A. Z. – ówczesny prezes zarządu spółki. Podobnie stało się po przejściu córki na zwolnienie lekarskie. Podkreślenia także wymaga, że niezdolność do pracy K. W., która zaistniała po miesiącu i trzech dniach zatrudnienia nie była spowodowana zdarzeniem nagłym.

W ocenie Sądu, dla wysokiego wynagrodzenia ustalonego dla K. W., nie znajduje także uzasadnienia powoływanie się na wzrost zysku firmy na koniec roku 2013 w porównaniu do roku poprzedniego, jako wynik jej działania. Czasookres

zatrudnienia wynosił bowiem 1 miesiąc i 3 dni, zatem trudno doszukiwać się tu bezpośredniej zasługi odwołującej, czego zresztą w sprawie nie wykazano. Nie bez znaczenia dla przedmiotu sporu pozostaje także okoliczność, że wysokość wynagrodzenia otrzymywanego przez zatrudnionych w Spółce (...) od 10.03.2014r. 4 osób, była liczona od minimalnego wynagrodzenia.

Reasumując, w ocenie Sądu Okręgowego ustalone dla K. W. w umowie z 30.08.2013r. wynagrodzenie za pracę 7.500zł. miesięcznie, jako podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne było rażąco zawyżone, nieekwiwalentne do nakładu pracy, rodzaju wykonywanych zadań, doświadczenia zawodowego i w istocie zmierzało do uzyskania wysokich świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa w niedalekiej przyszłości od podjęcia zatrudnienia. To skutkuje uznaniem umowy o pracę w omawianym zakresie za nieważną z mocy art. 58 §1 i 3 k.c.

W ocenie Sądu podstawa wymiaru składek ustalona przez organ rentowy w zaskarżonej decyzji uwzględnia rodzaj wykonywanych zadań, nakład świadczonej pracy, posiadane przez odwołującą kwalifikacje.

Z uwagi na powyższe oba odwołania podlegały oddaleniu, o czym orzeczono na podstawie art. 477¹⁴§1 kpc.